

Ügyiratszám: MN/30837-9/2017.

Ügyintéző: személyes adat

Email: személyes adat

Tárgy: a gyűlöletkeltésre alkalmas médiatartalom közzétételét tiltó törvényi rendelkezés megsértése

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsának

1389/2017. (XII. 19.) számú

HATÁROZATA

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa (a továbbiakban: Médiatanács) az Echo Hungária Zrt.-vel (1145 Budapest, Törökőr u. 78., a továbbiakban: Médiaszolgáltató) szemben lefolytatott eljárásában megállapította, hogy a Médiaszolgáltató az Echo TV csatornán 2017. szeptember 29-én 21 óra 33 perctől sugárzott (szeptember 30-án 3 óra 27 perctől és október 1-jén 20 óra 33 perctől megismételt), valamint a www.echotv.hu lekérhető médiaszolgáltatás műsorkínálatából is megtekinthető Informátor című műsorszámmal megsértette a gyűlöletkeltésre alkalmas médiatartalom közzétételét tiltó törvényi rendelkezést, ezért a Médiaszolgáltatót

500 000 Ft, azaz ötszázezer forint bírsággal sújtja, valamint az alábbi közlemény közzétételére kötelezi:

„A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa megállapította, hogy a Médiaszolgáltató az Echo TV csatornán 2017. szeptember 29-én sugárzott (szeptember 30-án és október 1-jén megismételt) Informátor című műsorszámában a menedékjogi programokat működtető hazai civil szervezeteket a társadalomra veszélyes, normasértő csoportként mutatta be, tagjaikat szabadon likvidálható háborús bűnösöknek, illetve hazaárulóknak nevezte, amellyel megsértette a gyűlöletkeltésre alkalmas médiatartalmak közzétételét tiltó törvényi rendelkezést.”

A közleményt a Médiaszolgáltató a lekérhető médiaszolgáltatásának nyitóoldalán jelen határozat jogerőre emelkedésétől számított három napon belül köteles úgy közzétenni, hogy a honlap megnyitásakor a teljes információ olvasható legyen a közzétételtől számított hét napig folyamatosan.

Szintén köteles a Médiaszolgáltató a közleményt az Informátor című műsorszámának a jelen határozat jogerőre emelkedését követő első adásában (vagy a műsorszám időközbeni megszűnése esetén annak időpontjában közzétett más műsorszámban jelen határozat jogerőre emelkedésétől számított három napon belül) közzétenni.

A Médiatanács továbbá a jogsértő magatartás tanúsítását megtiltja: kötelezi a Médiaszolgáltatót, hogy az eljárás tárgyát képező médiatartalmat a Médiatanács határozatának közlését követően haladéktalanul távolítsa el a www.echo.hu címen elérhető lekérhető médiaszolgáltatásáról.

A Médiatanács megállapította, hogy a műsorszám közzétételével a Médiaszolgáltató nem sértette meg a kirekesztésre alkalmas médiatartalom közzétételét tiltó törvényi rendelkezést.

A Médiaszolgáltató a bírságot e határozat közlését követő hét napon belül köteles megfizetni a Médiatanács Magyar Államkincstár által vezetett 10032000-00295141-00000024 számú számlájára. A bírságfizetési kötelezettség késedelmes teljesítése esetén a Médiaszolgáltató késedelmi pótlékot köteles fizetni, melynek mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. Az önkéntes teljesítés elmaradása esetén a Médiatanács a Médiaszolgáltatóval szembeni bírság igényét közigazgatási úton érvényesíti.

E határozat ellen fellebbezésnek nincs helye. A határozat felülvizsgálata az annak közlésétől számított 30 napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz (a továbbiakban: bíróság) címzett, de a Médiatanácshoz benyújtott keresetlevéllel kérhető. A keresetlevél benyújtásának e határozat végrehajtására halasztó hatálya nincs, a keresettel támadott hatósági határozat végrehajtásának felfüggesztése és a tárgyalás tartása a bíróságtól kérhető. A keresetet a bíróság 30 napon belül bírálja el.

INDOKOLÁS

A Médiatanács állampolgári bejelentésre elvégezte a Médiaszolgáltató Echo TV csatornáján 2017. szeptember 29-én 21 óra 33 perctől sugárzott Informátor című műsorszám hatósági ellenőrzését. Ennek során felmerült a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: **Smtv.**) 17. § (1) és (2) bekezdésének megsértése.

A Médiatanács közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: **Ket.**) 29. § (1) bekezdése alapján a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: **Mttv.**) 182. § c) pontjában foglalt hatáskörében 2017. október 24-én hivatalból hatósági eljárást indított a Médiaszolgáltatóval szemben. A Ket. 29. § (3) bekezdése szerint az 1157/2017. (X. 24.) számú, MN/30837-6/2017. ügyiratszámú végzésében tájékoztatta a Médiaszolgáltatót a hatósági ellenőrzés megállapításairól és a Ket. 51. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozattételi jogosultságáról, valamint a Ket. 68. § (1) bekezdés alapján az iratbetekintés lehetőségéről.

A postai tértivevény szerint a Médiaszolgáltató az eljárás megindításáról értesítő végzést 2017. november 3-án átvette, nyilatkozatot jelen határozat meghozataláig nem tett.

A Médiatanács a rendelkezésre álló adatok, különösen a hatósági ellenőrzés és a műsorszám megtekintése alapján az alábbi tényállást állapította meg, és azt az alábbiak szerint értékelte.

1. A médiatartalom bemutatása

A műsorszám fő témája a magyarországi iszlám közösség bemutatása volt, de érintőlegesen az európai muszlimokkal, a dzsiháddal és az Európába érkező migrációs hullámmal is foglalkozott.

A műsorkészítők több szakértőt és érintettet szólaltattak meg a témában, többek között Földi László biztonságpolitikai szakértőt, Incze Nikolettet, a Politikai Iszlám Tanulmányok Központja kutatóját, Sulok Zoltán Szabolcsot, a Magyarországi Muszlimok Egyházának nem lelkesi vezetőjét Kovács Miklós Ahmedet, a Magyar Iszlám Közösség imámját, a Debreceni Egyetem nemzetközi oktatásért felelős igazgatóját, Katona Nasrin tolmácsot és Mihálffy Balázst, a Magyar Iszlám Közösség alapítóját.

Felvezetésként egy szertartáson készült felvételeket mutattak, amelyen muszlim férfiak imádkoztak. Közben a narrátor közölte, hogy a képek a budapesti Fehérvári úti vallási központban készültek. A bevezető további részében tömör címszavak hangzottak el a műsorvezetőtől: „*békés iszlám a terror árnyékában*”, „*törvénybe iktatott gyilkolás*”. Ezt követően Földi László nyilatkozott a saria törvényéről, majd Incze Nikolett felsorolta az iszlám történelmi hódításait. A narrátor közölte, hogy Magyarországon harminc-negyvenezer muszlim ember él. A bevezető utolsó mondatai: „*Hát akkor nézzük meg, hogyan illeszkedtek ők be a magyar társadalomba.*” „*Illetve, hogy kell-e tőlük félni?*”

Egy 1996-os magyarországi bűncselekményt ismertettek, amikor egy itt élő muszlim imám az arab-izraeli konfliktusra adott reakciójaként megkéselt két zsidó származású oktatót egy Wesselényi utcai iskolában.

Incze Nikolett következett, aki elmondta, hogy az iszlám lényeges összetevője a kettősség, amely Mohamed életéhez köthető. A narrációban elhangzott, hogy Mohamed a működésének első felében békés vallási vezető volt, később aztán prófétából hadvezérré és erőszakos térítővé vált. A bevezetőből megismert rész következett: Incze Nikolett felsorolta az iszlám történelmi hódításait, amit a narrátor azzal egészített ki, hogy a történelemben az iszlám sikerét mindig a migráció hozta el, majd Incze Nikolett kifejtette, hogy az iszlám nem toleráns, kizárólagosságra törekszik, így összeegyeztethetetlen az egyetemes emberi jogokkal.

Ezután a hazai iszlám szervezeteket mutatták be. Sulok Zoltán Szabolcs, a Magyarországi Muszlimok Egyházának képviselője elmondta, hogy elsősorban adományokból tartják el magukat. Hasonlóan nyilatkozott Kovács Miklós Ahmed, a Magyar Iszlám Közösség imámja. Felsorolták a Budapesten működő mecseteket. Kiemelték, hogy a Bartók Béla úti mecsetben működik a Jótékonyági Béke Alapítvány, amelynek egyik alapítóját többször érte az a vád, hogy az Al-Kaida terrorszervezettel együttműködik.

A későbbiekben arról volt szó, hogy e szervezetek valójában nem csak adományokból, hanem üzletből is élnek. Földi László elmondta, hogy végiggondolt stratégia alapján felvásárolnak gyárakat, üzemeket, részvényeket, futballcsapatokat, földterületeket bérelnek, a következő lépésben pedig „*politikai részt is akarnak maguknak.*” Majd felhívták a figyelmet, hogy mecsetek már vidéken is vannak, és a debreceni „*helyzetet*” mutatták be, amelyből kiderült, hogy az Identitás Generáció nevű szervezet a debreceni mecset előtt áthúzott bombák felfestésével tiltakozott a manchesteri terrortámadás ellen. A szervezet képviselője elmondta, valós veszély az iszlamizáció, először öt-tíz hívő van az imaházban, aztán sokan lesznek, ahogy az Nyugat-Európában is történt. A Debreceni Egyetem nemzetközi oktatásért felelős igazgatója (Jenei Attila) arról számolt be, hogy a muszlim vallású hallgatókat nem éri támadás vallásuk vagy származásuk miatt.

A következő (21:45:37 és 21:48:38 között adásba került) műsorrész a menekülteket segítő menedékjogi programokat működtető magyarországi civil szervezetek, a Magyar Helsinki Bizottság és a Migration Aid tevékenységével foglalkozott. E műsorrész felvezetőjeként

elmondták, hogy a migránsok folyamatosan megpróbálják kijátszani a menekültügyi rendszert, elsősorban azzal, hogy szírnak vagy afgánnak vallják magukat annak érdekében, hogy esélyük legyen a menekültstátuszra. A narrációban elhangzott: *„Véletlenül se gondolják, hogy ezt a migráns magától találta ki. Ebben partner az embercsempész, a civilnek hazudott álcivil szervezet, de még egyes tolmácsok is.”* Mindeközben a képernyőn menekülő embertömegeket bemutató képsorok voltak láthatók.

Ezt követően Katona Nasrin tolmács beszélt arról, hogy a menekülteknek afgánként nagyobb esélyük van a menedékjogra, mintha iráninak vagy pakisztáninak vallják magukat. Majd a narrátor kifejtette: *„Olyan közel-keleti tolmácsolóhálózat alakult már ki Magyarországon, hogy egy csapat migráns elfogását követően pillanatokon belül megjelennek a megfelelő emberek, akik a bevándorlók szájába adják a kívánt szavakat. Katona Nasrin szerint ebben nyakig benne vannak a jogvédők is.”* Ismét Katona Nasrin szólalt meg: *„Az ilyen jogvédőknek nem is Orbán Viktor az ellensége, a magyar állam az ellensége, vagy Junckers (sic!) úr az ellensége, hanem az igazi menekültek az ellenségei, mert egyrészt ott nem lehet üzletelni, másrészt meg nem lehet velük zsarolni az államot.”* A narrátor áttért egy konkrét szervezetre: *„A hatósági tolmácsolás területén már most döntő befolyást szerzett Soros György egyik kedvenc szervezete, a Magyar Helsinki Bizottság. Soros civil szervezetei és a nyílt társadalom úttörői már a bevándorlásiakra és a tolmácsokra is kivetették hálójukat. A Helsinki Bizottság évek óta igyekszik elérni a hatósági tolmácsolás rendjének megváltoztatását. A szakmai érvek mellett azonban olyan követeléseket is megfogalmaztak, amelyek a Soros-hálózat befolyásteremtését segítenék elő. Hihetetlen, hogy nincs egy olyan terület, amit Soros és civiljei ne akarnának lefedni.”* A Soros Györgyről és a műsor által Soros-hálózatnak nevezett szervezetekről szóló narráció közben a néző felvételeket láthatott Jean-Claude Junckerrel, az Európai Bizottság elnökével összeölelkező Soros Györgyről. Ezután a Magyar Helsinki Bizottság képviselőjét mutatták, ahogy közli, hogy nem nyilatkozik az Echo TV-nek. Majd elhangzott: *„Pedig kíváncsiak lettünk volna, hogy a Helsinki Bizottság által fizetett tolmácsok milyen hazugságokkal tömik a migránsok fejét, de ezt most nem tudtuk meg Soros szeme fényeitől. A bizniszből a Migration Aid, a milliárdos másik kedvence is megpróbálja kivenni a részét.”*

A civil szervezete tevékenységéhez Földi László is hozzászólt: a szervezetek tagjait hazaárulónak és háborús bűnösöknek nevezte.

A civil szervezetekről szóló műsorszegmens után az iszlám szent háborúról, a dzsihádról szóló történeti-teológiai összeállítás következett, amelyben Incze Nikolett kifejtette, hogy a dzsihád valóban jelent belső erőfeszítést is, azonban az iszlám alapműveket tekintve a dzsihád szó 98 százalékban harcos-erőszakos tett kapcsán merül fel. A kutató értelmezése után az Iszlám Állam harcosait és rémtetteit megörökítő képsorok következtek azzal a szöveggel, hogy a dzsihád nevében 2004-ben Magyarországon is terveztek merényletet, az akkori izraeli miniszterelnök látogatásának egyik helyszínén. Később egy magyarországi iszlámhívő alig érthető magyarsággal próbálta elmagyarázni, hogy a magyaroknak nincs mitől félniük, hiszen ők békések és testvérei a nem muszlimoknak is. Majd a narrátor elmondta, hogy Nyugat-Európában gyakran zárnak be mecseteket, mert az ott működő imámok terrorista eszméket terjesztenek. Kovács Miklós Ahmed erre úgy reagált, hogy ezeket az eseteket természetesen szankcionálni kell, Sulok Zoltán Szabolcs pedig kifejtette, hogy közösségükben még soha nem találkozott olyan hívővel, aki terrorszervezetekkel szimpatizálna, és a magyar társadalomnak nem kell tartania a muszlimoktól. Mindezt cáfolandó elmondták, hogy korábban két férfi csatlakozni akart az Iszlám Államhoz, de letartóztatták őket. Megszólalt Mihálffy Balázs, a Magyar Iszlám Közösség alapítója, aki szerint a Korán dzsihádra vonatkozó részeit a terrorszervezetek félremagyarázzák és a saját politikai céljaikra használják fel.

Végkicsengésként elmondták, hogy nem a bevándorló muszlimok fognak integrálódni, hanem Európa válik muszlimmá. A műsor végén elhangzott, hogy *„természetesen senki nem*

szerezné összemosni a muszlim embereket a terroristákkal.” Ezt rögtön kiegészítették azzal, hogy ugyanakkor a Koránt és egyéb iszlám alapműveket tanulmányozva nem lehet véletlen, hogy a migrációval egyre több terrortámadás, erőszak és bűncselekmény történik Európában.

2. Hivatkozás az Alkotmánybíróság határozataira

Magyarország Alaptörvénye Záró és vegyes rendelkezéseinek 5. pontja rögzíti, hogy az Alaptörvény hatályba lépése (2012. január 1.) előtt meghozott alkotmánybírósági határozatok hatályukat veszítik. E rendelkezés ugyanakkor nem érinti az ezen határozatok által kifejtett joghatásokat.

Az Alkotmánybíróság ezt követően rögzítette, hogy *„a hatályát veszített alkotmánybírósági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket”* [13/2013. (VI. 17.) AB határozat].

A fentiekre tekintettel a hatósági döntéseknek ugyan nem lehet elsődleges alapja a korábbi alkotmánybírósági gyakorlat, de a Médiatanács döntéseiben, a vizsgált tényállás jogszerűségének mérlegelésekor a sajtó- és véleménynyilvánítási szabadság alkotmányos tartalmának kereteit meghatározó korábbi alkotmánybírósági döntések indokolását is figyelembe veheti.

3. A vonatkozó jogszabályhelyek értelmezése

Az Smtv. 17. § (1) és (2) bekezdése értelmében:

„(1) A médiatartalom nem lehet alkalmas valamely nemzet, közösség, nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbség vagy bármely többség, továbbá valamely vallási közösség elleni gyűlölet keltésére.

(2) A médiatartalom nem lehet alkalmas valamely nemzet, közösség, nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbség vagy bármely többség, továbbá valamely vallási közösség kirekesztésére.”

Az idézett rendelkezések által tilalmazott magatartás a gyűlöletkeltés, illetve a kirekesztés, a rendelkezés alanyai csoportok, közösségek, amelyek közül a jogalkotó egyes, az Alaptörvény és a nemzetközi egyezmények által is kiemelt – nemzeti, etnikai, nyelvi, vallási alapon összetartozó – csoportokat külön nevesített.

Az **Smtv. 17. § (1)** bekezdés érvényesülésének vizsgálata során a hatóság a gyűlölködő kifejezésekkel szembeni korlátozás lehetőségét vizsgáló – büntető-, polgári- és médiajogi vonatkozásban született – alkotmánybírósági határozatokban foglalt mércét veszi alapul.

A 30/1992. (V. 26.) számú alkotmánybírósági határozat az indokolás IV. pontjában a Btk. szövegében szereplő „gyűlöletre uszítást” a Btk.-ban szövegszerűen nem szereplő „gyűlöletkeltéssel” azonos értelműnek tekintette. A határozat indokolása kiemeli, hogy *„[a] véleménynyilvánítás és sajtószabadság körében az emberek meghatározott csoportjai elleni gyűlöletkeltés alkotmányos védelemben részesítése feloldhatatlan ellentmondásban lenne az Alkotmányban kifejezésre jutó politikai berendezkedéssel és értékrenddel, a demokratikus jogállamiságra, az emberek egyenlőségére, egyenlő méltóságára, valamint a diszkrimináció tilalmára, a lelkiismereti és vallásszabadságra, a nemzeti, etnikai kisebbségek védelmére, elismerésére vonatkozó alkotmányos tételekkel. Az Alkotmány 2. § (1) bekezdése szerint a Magyar Köztársaság demokratikus jogállam. A demokrácia fogalma rendkívül összetett. A vizsgált kérdés szempontjából azonban lényeges, hogy tartalmilag jelenti a különbözőséghez*

való jogot, a kisebbségek védelmét, az erőszakról és az erőszakkal fenyegetésről, mint a konfliktusmegoldás eszközeiről való lemondást. A gyűlöletkeltés a fenti tartalmi jegyek tagadása, az erőszak érzelmi előkészítése.” (Hasonlóképpen azonosnak tekintette a gyűlöletkeltést és a gyűlöletre uszítást az 1006/B/2001. számú, és a 165/2011. (XII. 20.) számú AB határozat is.)

A 30/1992. (V. 26.) AB határozat az „uszítás” értelmezésekor jóváhagyólag idézte az „izgatás”-ra vonatkozó korábbi curiai gyakorlatot. Azaz, a jogalkalmazás szempontjából nem csak a gyűlöletkeltés és a gyűlöletre uszítás, hanem ezek mellett a gyűlöletre izgatás is azonos értelműnek tekinthető. Ezt elfogadva tehát, az „uszítás” és az „izgatás” jogi jelentésének azonosítása elvezet a „gyűlöletkeltés” mércéjének megállapításához is.

A Magyar Nyelv Értelmező Szótára szerint a gyűlölet az egyik legszélsőségesebb negatív, nagyfokú ellenséges indulat. Aki pedig uszít, az valamely személy, csoport, szervezet, intézkedés ellen ellenséges magatartásra, ellenséges, kárt okozó tevékenységre biztat, ingerel, lázít.

A királyi Curia a 20. század elején több döntésében is meghatározta az izgatás fogalmát, eszerint: *„A törvény eme kifejezése alatt: »izgat« nem valamely kedvezőtlen és sértő véleménynek nyilvánítása, hanem olyan lázongó kifakadások értendők, amelyek alkalmasak arra, hogy az emberek nagyobb tömegében a szenvedélyeket oly magas fokra lobbantsák, amelyből gyűlölet keletkezhén, a társadalmi rend és béke megzavarására vezethet. (...) Nem izgatás tehát a bírálat, helytelenítés, kifogásolás, sőt még a sértő nyilatkozat sem; izgatásról csak akkor van szó, midőn a kifejezések, megjegyzések stb. nem az értelemhez szólnak, hanem az érzelmi világra akarnak hatni, s szenvedélyek, ellenséges indulatok felkeltésére alkalmasak. Az izgatás fogalmát illetően egyébként teljesen közömbös, hogy az állított tények valóak-e vagy sem; a lényeges az, hogy bár való vagy valótlan adatoknak csoportosítása a gyűlölet felkeltésére alkalmas legyen (...).”*

A fentiek alapján a gyűlöletkeltés az adott közösség ellen irányuló ellenszenv, utálat szélsőséges, erőteljes kifejezése, amely alkalmas arra, hogy másokban is ilyen érzelmeket keltsen, és a közösséggel szembeni jogsértés veszélyét is előidézzék. Az Smtv.-beli gyűlöletkeltés az erőszak érzelmi előkészítését, az erőszakos konfliktusmegoldásra való buzdítást jelenti.

Az Smtv. 17. § (1) bekezdése szerint már önmagában annak a médiatartalomnak a közzététele is jogsértő, amely gyűlöletkeltésre – a fentiekben idézett fogalmi meghatározások szerint az ellenséges érzelmelek felkeltésére – alkalmas. Nem tényállási elem tehát, hogy a gyűlölet érzete a közönségben valóban kialakuljon, és ebből következően még kevésbé az, hogy a megtámadott közösséget tényleges – fizikai – sérelem vagy fenyegetés érje.

Az **Smtv. 17. § (2)** bekezdésében tilalmazott kirekesztést azon médiatartalom valósítja meg, amely egy adott közösség elszigeteltségét, a társadalom egyéb rétegeitől való idegenségét, különállóságát igyekszik elérni, vagy amellel érvel. Mindez megvalósulhat úgy, hogy az adott médiatartalom a célzott réteggel kapcsolatos megfélemlítő, sztereotip gondolatokat, véleményeket felerősíti, vagy ezt célozza.

Akkor minősülhet továbbá egy tartalom kirekesztőnek, ha annak nyilvánítója arra törekszik, hogy az adott közösség tagjait valamilyen módon megakadályozza abban, hogy alkotmányos jogaikat érvényesíthessék, illetőleg ezt számukra megnehezítse. Az ilyen szándék végső soron az adott közösség tagjainak a mindenki mással egyenlő mértékben megillető méltósághoz való joga érvényesülését, érvényesíthetőségét ássa alá.

A szabályozás a kirekesztésre alkalmas médiatartalmak közzétételét tiltja, azaz a hatósági eljárás során nem azt kell vizsgálni, hogy az adott tartalom közzétételének eredményeképpen a szóban forgó közösség tagjai ténylegesen szembesültek-e annak negatív következményeivel; ugyanígy az sem tényálláselem, hogy a vélemény kinyilvánítóját ilyen szándék vezérelje nézeteinek közlésekor.

4. A rendelkezések alkalmazása a konkrét tényállásra

A médiatartalomban két közösség azonosítható.

Az összeállítás nagyobb részben egy vallási közösséggel foglalkozott: fő témája a Magyarországon élő muszlimok beilleszkedése volt. Mivel a vallási alapon szerveződő csoportokat az Smtv. 17. § (1) és (2) bekezdése külön nevesíti, az iszlám követői egyértelműen a rendelkezés által védett csoportnak minősülnek.

A médiatartalom a muszlimokon túl a bevándorlókat segítő civil szervezetek tagjaira vonatkozó – általánosító – állításokat is tartalmazott. Az alkotmánybírósági értelmezés szerint a védett közösség bármely ismérv alapján elkülönülő személyek csoportját jelentheti [30/1992. (V. 26.) AB határozat], azonban az „elkülönülésnek” valósnak és érzékelhetőnek kell lennie. Ahhoz, hogy védelmet kapjon, az adott csoportnak, közösségnek olyan alapon kell szerveződnie, amely tagjai személyiségének lényegét (lényegi elemét) határozza meg [96/2008. (VII. 3.) AB határozat]. A csoport létehez tehát nem szükséges, hogy minden tagjának valamennyi lényeges, személyiségét meghatározó tulajdonsága megegyezzen, elegendő, ha van olyan, a „külvilág” számára is érzékelhető közös tulajdonságuk, személyiségjegyük, amely eléggé lényeges és fontos ahhoz, hogy közöttük kötőerőt képezzen, és őket így csoporttá tegye. Ilyen módon az önszerveződések révén létrejött civil szervezetekben tevékenykedő aktivisták is az Smtv. 17. § (1) és (2) bekezdése által védett közösségnek minősülnek.

4.1 az Smtv. 17. § (1) bekezdés érvényesülésének vizsgálata

A) a menekülteket segítő civil szervezetekkel szembeni gyűlöletkeltés

A műsorszám 21:45:37 és 21:48:38 közötti adásba került része a menedékjogi programokat működtető magyarországi civil szervezetekkel – konkrétan a Magyar Helsinki Bizottsággal és a Migration Aiddal – foglalkozott.

A műsorrész e szervezeteket Magyarországra, illetve a magyar társadalomra nézve károsnak és veszélyesnek mutatta be.

A riporter hangsúlyozta, hogy e szervezetek a Magyarország ellenségeként aposztrofált Soros György fizetett ügynökei, illetve megkérdőjelezte azok civil szervezeti besorolását is („civilnek hazudott álcivil szervezet”).

A civil szervezetek tevékenységével kapcsolatban a biztonságpolitikai szakértő is kifejtette a véleményét. Földi László hozzászólását a narrátor azzal vezette fel, hogy a szakértő szerint „*ezek a civil szervezetek nem egyszerűen csak kártékony munkát végeznek, hanem háborús bűnöket követnek el*”. Földi László, amellet, hogy egy Magyarországon zajló háborút vázolt fel, a műsorszegmensben említett civil szervezetek munkatársainak likvidálását szorgalmazta: „*Most háború van. Ezek az emberek kollaboránsok, háborús bűnösök, hazaárulók és így tovább. Ez egy egészen más fogalmi rendszer. Embercsempész a háborúban nem embercsempész, hanem egy olyan, gyakorlatilag szabotőr, akinek nincs jogállása. Magyarul, ő szabadon likvidálható. Ezt írja a háborús törvény: kémekeket, szabotőröket nem viszünk bíróságra, hanem azonnal kiiktatjuk.*”

A műsor készítői az interjúban elhangzott leginkább aggályosnak tekinthető állításokat (háború van, háborús bűnösök, hazaárulók, szabadon likvidálható stb.) sem kérdőjelezték meg, azoktól egyértelműen nem határolódtak el, sőt maguk is tényként tálltak olyan feltételezéseket, amelyekkel gyakorlatilag bűncselekményekkel vádolták meg a megnevezett szervezetek munkatársait.

A műsorszegmens továbbá a civil szervezetek munkatársait egyértelműen összemosta a valóban jogsértő tevékenységet folytató embercsempészekkel. Ezzel azt sugallta, hogy a menekülteket segítő civilek valójában bűnözők, akik az illegális határátlépést segítik.

A műsorrész legproblematikusabb része az volt, amikor a szakértő a tárgyalt szervezetek munkatársaival szembeni fizikai megsemmisítés (likvidálás) jogosságát fejtette ki.

Azzal együtt, hogy a verbális erőszak, valamint az erőszakra való felszólítás nem minden esetben vezet fizikai erőszakhoz, alkalmas annak érzelmi előkészítésére. Az elhangzott vélemény egyes személyek emberi léthez való jogosultságát kérdőjelezi meg, és a fizikai megsemmisítésük lehetőségét is elfogadott alternatívának tekinti. Ezen túlmenően ismételten hangsúlyozandó, hogy az Smtv. 17. § (1) bekezdésében foglalt törvényi előírás megvalósulásához elegendő, amennyiben egy adott médiatartalom a gyűlöletkeltésre *alkalmas*, nem feltétele a tényállás megvalósulásának sem a tényleges erőszakos magatartások elkövetése, de még a gyűlölet érzetének tényleges kialakulása sem.

Mivel az erőszakra való felszólításon túl a riporter és a szakértők valamennyi megszólalása Magyarország ellenségeiként, külföldről támogatott hálózat tagjaiként tüntette fel a civil aktivistákat, e megnyilvánulások alkalmasak voltak a csoport tagjaival szembeni ellenséges érzelmek felkeltésére, illetve a már meglévő ellenszenv erősítésére. Az ilyen véleményeknek egy, a társadalom számára vitathatatlanul kiemelt jelentőséggel bíró közéleti kérdésben kritika, ellenvetés nélkül történő megjelenése aláassa a téma tárgyilagos bemutatásának lehetőségét. A szélsőséges, erőszakos magatartást is kilátásba helyező és elfogadottnak nyilvánító álláspont ilyen formájú, egyoldalú nyilvánosság felé közvetítése még inkább alkalmassá teszi arra, hogy kizárólag (vagy legalábbis túlnyomórészt) a befogadó érzelmeire hasson.

A Médiatanács megállapította, hogy az összeállítás civil szervezetekre, és közvetve annak tagjaira vonatkozó része alkalmas volt e szervezetek munkatársaival, aktivistáival szembeni szélsőséges indulatok, gyűlölet keltésére.

A fentiekre tekintettel a Médiaszolgáltató a műsorszám közzétételével megsértette az Smtv. 17. § (1) bekezdését.

A Médiatanács megállapította továbbá, hogy az Smtv. 17. § (1) bekezdésének megsértése a lineáris médiaszolgáltatásban három alkalommal valósult meg, a lekérhető médiaszolgáltatásban pedig a közzététel óta folyamatos.

B) a muszlim közösség ábrázolása

A riportfilm arra a kérdésre kereste a választ, hogyan illeszkedtek be a magyar társadalomba a hazánkban élő muszlim vallású emberek. A műsorszám általában véve tárgyilagos módon, tényszerű megállapításokat tartalmazva számolt be a Magyarországon élő muszlim közösségről, megszólaltatva a kérdésben leginkább érintett szereplőket, így például e közösség több tagját, vallási vezetőjét, illetve a témában érintett kutatót és szakértőt.

A véleménynyilvánítás szabadságából adódóan valamely kisebbség beilleszkedéséről, az integráció esetleges nehézségeiről, a kisebbség és a többség közötti kulturális,

szocializációs különbségekről szóló álláspont kellő körültekintés mellett, figyelmes szerkesztési móddal párosulva korlátozás nélkül megjelenhet bármely médiatartalomban.

Megjegyzendő ugyanakkor, hogy hasonló jellegű téma elfogult, egyoldalú ábrázolásmód révén, a valós okok feltárása hiányában, esetleg a demokratikus eszméktől idegen, érzelmek által vezérelt megoldási módokra ösztönzéssel párosulva könnyen alkalmassá válhat a gyűlölet felkeltésére (Id. pl. 802/2013. (V. 8.) számú médiatanácsi határozat).

A vélemény- és sajtószabadság kiterjed a sértő, akár szélsőséges álláspontok közzétételének lehetőségére is. A sajtószabadság korlátozásának nem lehet indoka a szélsőséges vélemények elutasítása, hanem csak más, a sajtószabadsággal szembeni védelemre is érdemes alapvető jog vagy alkotmányos érték [Alaptörvény, I. cikk (3) bekezdés] megóvásának szándéka vezethet a jogsértés megállapítására. A szólás- vagy sajtószabadság gyakorlása nem teszi lehetővé a gyűlöletkeltő és a kirekesztő vélemények közzétételét, azaz a védelem ezen álláspontokra nem terjed ki, ezek a vélemények alkotmányos módon kizárhatók a demokratikus nyilvánosságból. (Ezt az Alkotmánybíróság a jelenleg hatályos törvényi szabályozás kapcsán a 165/2011. (XII. 20.) AB határozatában is megerősítette.)

Gyűlöletkeltésről akkor beszélhetünk, ha az elhangzott kifejezések nem az értelemhez szólnak, hanem kimondottan az érzelmekre akarnak hatni, a szenvedélyek, ellenséges indulatok felkeltésére alkalmasak, azt célozzák. Részben megismételve a korábbiakat, a gyűlöletkeltés az adott közösség(ek) ellen irányuló ellenszenv, utálat szélsőséges, erőteljes kifejezése, amely alkalmas arra, hogy másokban is ilyen érzelmeket keltsen, és ezáltal a közösséggel szembeni jogsértés veszélyét is előidézzék, azaz rendkívül súlyos magatartás.

A Médiatanács megállapította, hogy ilyen hatást a műsorszám tartalma a közönségből – a hazai muszlim kisebbséggel szemben – nem válthatott ki. A Médiaszolgáltató a téma kapcsán számos, akár a hazai muszlim közösséghez való tartozása, vagy az iszlám valláshoz kapcsolódó tudományos, kutatói tevékenysége miatt a kérdésben hitelesen véleményt formáló személyt szólaltatott meg, amely a műsor egyes – esetlegesen szélsőséges – elemeire tekintettel is hozzájárulhatott a kérdés sokoldalú, tárgyilagos feldolgozásához.

A demokratikus nyilvánosság keretei között sok olyan vélemény is megjelenhet, amely sokak számára nem elfogadható, vagyis a vélemény- és sajtószabadság kiterjed a sértő, akár szélsőséges álláspontok közzétételének lehetőségére is.

Ízlés vagy egyéni sérelemérzet alapján alapjog korlátozására nincs lehetőség. A szélsőséges vagy sértő véleményekkel szembeni tolerancia a demokratikus vita hatékonyabbá tételében segídezhet.

A Médiatanács a fentiek alapján megállapította, hogy az összeállítás muszlim közösségre vonatkozó része nem érte el a gyűlöletkeltésnek az alkotmányos és a hatósági gyakorlatban meghatározott szintjét. A műsor témája, annak feldolgozómódja, valamint a megszólaló személyek révén a szerkesztő elsősorban a nézők gondolkodására próbált hatni, amely sértő lehetett az adott közösség tagjaira nézve, ez azonban önmagában nem tekinthető a gyűlöletérzet kiváltására alkalmas médiatartalomnak. Ehhez hozzájárult a műsor végén – mintegy összefoglalásként – elhangzott azon állítás is, amely szerint *„természetesen senki nem szeretné összemosni a muszlim embereket a terroristákkal.”*

Ennek megfelelően a Médiaszolgáltató a muszlim közösség ábrázolásával nem sértette meg az Smtv. 17. § (1) bekezdését.

4.2 az Smtv. 17. § (2) bekezdés érvényesülésének vizsgálata

A Médiatanács megállapította, hogy a műsorszám a menekülteket segítő civil szervezetek és a magyarországi muszlim közösség kirekesztésére nem volt alkalmas.

A nézőket nem lehet elzárni a vitatott, feszültséget gerjesztő közéleti kérdésekkel kapcsolatos véleményektől, álláspontoktól. A vitás társadalmi kérdésekkel foglalkozó tartalmak vizsgálatakor ugyanis – egymással versengő jogok és érdekek esetében – a vélelem a sajtószabadság elsőbbsége mellett szól, a közéleti vita korlátozásához nyomós társadalmi szükséglet kell.

Amiként az Mttv. 5. §-a is rendelkezik, *„a Magyarországon élőknek, illetve a magyar nemzet tagjainak tájékozódáshoz és tájékoztatáshoz fűződő joga, illetve ezzel összefüggésben a demokratikus nyilvánosság kialakulása és megerősödése kiemelkedő alkotmányos érdek.”* Ezen törvényi alapelv maradéktalan érvényesülése pedig megkívánja, hogy csak bizonyos esetekben, így például a közösségekkel szembeni gyűlöletkeltés vagy kirekesztés esetén kerülhessen sor a társadalom széles körének érdeklődését kiváltó, fontos kérdésekről szóló viták korlátozására. Fontos megjegyezni, hogy a sajtószabadság korlátozásának alapja ez esetben sem a feldolgozott téma tárgya, hanem kizárólag annak módja, tartalma, illetve a közönségre gyakorolt lehetséges káros hatása lehet.

Az összeállításban elhangzottakat értékelve megállapította a Médiatanács, hogy azok nem voltak alkalmasak – az elfogadható mértékű kritika határait túllépve – sem a menedékjogi programokat működtető civil szervezetek, sem a hazai muszlim közösség kirekesztésére.

Az elhangzott megnyilvánulások nem voltak alkalmasak arra, hogy bármely nemzet, közösség, nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbség vagy bármely többség tagjaival szembeni előítéletek kialakítását eredményezzék.

Az összeállítás nem tartalmazott olyan állításokat sem, amely szerint a muszlim közösség tagjait vagy a megnevezett civil szervezetek aktivistáit, munkatársait jogaik gyakorlásában meg kell akadályozni, vagy ezt részükre megnehezíteni, vagy amely a közönségben akár ilyen vélemények kialakulására alkalmasak lehetnek.

A Médiatanács erre figyelemmel megállapította, hogy a Médiaszolgáltató a műsorszám közzétételével nem sértette meg az Smtv. 17. § (2) bekezdését.

A jogsértés miatt alkalmazott jogkövetkezmények megválasztásánál a Médiatanács a következő szempontokat vette figyelembe:

Az Mttv. 186. § (1) bekezdése szerint:

„Amennyiben a jogsértés csekély súlyú és ismételtség nem állapítható meg, a Médiatanács, illetve a Hivatal – a jogsértés tényének megállapítása és figyelmeztetés mellett – legfeljebb harminc napos határidő tűzésével felhívhatja a jogsértőt a jogsértő magatartás megszüntetésére, a jövőbeni jogsértésektől való tartózkodásra, illetve a jogszerű magatartás tanúsítására, és meghatározhatja annak feltételeit.”

Az Mttv. 187. § (4) bekezdés értelmében ismételtségnek az tekintendő, *„ha a jogsértő a jogerős hatósági határozatban megállapított jogsértő magatartást ugyanazon jogalapon és jogszabályhely tekintetében, ugyanazon tárgykörben, háromszázhatvanöt napon belül ismételten megvalósítja, ide nem értve a csekély súlyú törvénysértéseket.”*

A Médiatanács jelen előterjesztés elkészítéséig egy alkalommal állapította meg az Smtv. 17. § (1) bekezdésének megsértését a Médiaszolgáltatóval szemben:

Határozat	Jogsértés időpontja	Alkalmazott jogkövetkezmény
1153/2011. (IX. 1.)	2011. február 11.	500 000 Ft bírság [a Médiatanács ezt az összeget az Smtv. 14. § (1) és 17. § (1) bekezdésének megsértése miatt – a két jogsértésre együttesen – szabta ki]

Az 1153/2011. (IX. 1.) számú határozat 2011. februári jogsértés miatt született, ami a jelenlegi jogsértést megelőző 365 napon túl – több mint hat és fél évvel korábban – történt, azaz a jogsértés ismételtsége nem állapítható meg.

Az Smtv. 17. § (1) bekezdésének megsértése a Médiatanács gyakorlatában súlyos jogsértés, és ez kizárja az Mttv. 186. § (1) bekezdés szerinti felhívás jogkövetkezmény alkalmazását.

A jogsértés miatti jogkövetkezmények alkalmazásának alapját az Mttv. 186. § (3) bekezdése, a 187. § (2) bekezdése és a (3) bekezdés b) és c) pontja jelenti.

Az Mttv. 186. § (3) bekezdése szerint:

„Amennyiben a felhívás az ügy összes körülményeire tekintettel nem alkalmazható, vagy nem lenne a jogsértés megszüntetésére vonatkozó kötelezettség kikényszerítésére hatékony eszköz, a Médiatanács vagy a Hivatal - a felhívás mellőzésére vonatkozó indokolás nélkül - a jogsértő magatartás tanúsítását megtiltja, illetve az e törvényben foglaltak érvényesítése keretében kötelezettséget állapíthat meg, jogkövetkezményeket alkalmazhat.”

Az Mttv. 187. § (2) bekezdése alapján a hatóság mind a szankció megválasztásánál, mind mértékének megállapításánál mérlegelési jogkörrel rendelkezik:

„A Médiatanács és a Hivatal a jogkövetkezményt – a jogsértés jellegétől függően – a jogsértés súlyára, a jogsértés ismételtségére, folyamatosságára, időtartamára, a jogsértéssel elért vagyoni előnyre, valamint a jogsértéssel okozott érdeksérelemre, az érdeksérelem szenvedett és veszélyeztetett személyek számára, illetve a jogsértéssel okozott kárra, személyiségi jogsérelemre és a jogsértés piacra gyakorolt hatására, továbbá az egyedi ügyben értékelhető egyéb szempontokra tekintettel állapítja meg.

(3) A Médiatanács és a Hivatal - a (7) bekezdés figyelembevételével - a következő jogkövetkezmények alkalmazására jogosult:

b) bírságot szabhat ki a jogsértővel szemben az alábbi összeghatárok szerint:

(...)

bc) országosan terjesztett napilap esetében a bírság összege huszonötmillió forintig,

bf) internetes sajtótermék esetében a bírság összege huszonötmillió forintig terjedhet

(...)

c) a jogsértőt kötelezheti közleménynek vagy a határozatnak a jogsértő internetes honlapjának nyitóoldalán, sajtótermékben vagy megjelölt műsorszámban történő közzétételére a határozatban meghatározott módon és ideig.

(...)

(5) A (3) bekezdésben meghatározott jogkövetkezmények együttesen is megállapíthatók.”

Az érdeksérelem szenvedettek száma nem állapítható meg pontosan.

A Nielsen Közönségmérés Kft. adatai szerint 2017. szeptember 29-ei adást a teljes népegségből harmincötezen látták, az ismétléseket ennél kevesebben tekintették meg, azaz a műsor nézettsége alacsony volt. Mivel azonban a vitatott összeállítás lekérhető médiaszolgáltatásban is megjelent, feltételezhető, hogy ennél jóval többen találkoztak a jogsértő műsorszámmal.

A jogsértés folyamatossága a lekérhető médiaszolgáltatás esetében értékelhető: az eljárás tárgyát képező műsorszám a közzétételtől – 2017. szeptember 29-től – folyamatosan elérhető.

Az Mttv. 187. § (2) bekezdése szerinti további mérlegelési szempontok jelen ügyben nem értékelhetők.

A Médiatanács az egyedi ügyben értékelhető egyéb szempontot a tényállás tisztázása során nem tárt fel.

I.

Az Mttv. 187. § (3) bekezdés bb) pontja alapján a jelen eljárásban kiszabható bírság maximum összege ötvenmillió forint.

Az Mttv. 185. § (2) bekezdése a szankciónak a jogsértés súlyához igazodó meghatározása mellett a hátrányos jogkövetkezménynek az elérni kívánt célhoz, vagyis jelen esetben az ismételt jogsértés elkövetésének megakadályozásához képest arányos, és a későbbi esetleges jogsértések alkalmával alkalmazandó fokozatosság elvét is szem előtt tartó szankció kiszabását írja elő.

A Médiatanács az Smtv. 17. § (1) bekezdésének megsértése miatt a Médiaszolgáltatót a kiszabható maximum bírságösszeg (50 millió Ft) 1%-ának megfelelő összegű, összesen 500 000 Ft (a lineáris médiaszolgáltatásban közzétett premieradás és ismétlései miatt 300 000 Ft, a lekérhető médiaszolgáltatásban megjelent tartalom miatt pedig 200 000 Ft) bírság megfizetésére kötelezte.

A lineáris médiaszolgáltatásban közzétett műsorszámot három alkalommal sugározta a csatorna, ebben az esetben a Médiatanács adásonként 100 000 Ft bírságot szabott ki. A lekérhető médiaszolgáltatásban megvalósult jogsértés miatti magasabb bírság indoka, hogy a jogsértő tartalom a megjelenéstől (2017. szeptember 29.) folyamatosan, jelen határozat meghozatalakor is elérhető.

II.

A vizsgált médiatartalom kárt okozott a demokratikus nyilvánosságban, ezért indokolt a határozatról a nyilvánosságot minél szélesebb körben tájékoztatni. Ennek leghatékonyabb formája az, ha a határozatról maga a Médiaszolgáltató ad tájékoztatást. Mindezek alapján a Médiatanács az Mttv. 187. § (3) bekezdés c) pontja szerinti szankció kiszabását is indokoltnak találta.

Az Mttv. 187. § (3) bekezdés c) pontja szerinti jogkövetkezményt a jogsértés jellegére és súlyára tekintettel alkalmazta a Médiatanács, mert úgy ítélte meg, hogy a „nyilvánosság szankció” szervesen kapcsolódik a konkrét ügy tényeihez, és a jövőre nézve kellő visszatartó erővel bír. A Médiaszolgáltató Echo TV csatornáján, a jogsértéssel érintett műsorszám egy későbbi adásában, valamint a lekérhető médiaszolgáltatásban történő közzététellel a nyilvánosság széles köre értesülhet arról, hogy a Médiaszolgáltató gyűlöletkeltő és kirekesztő tartalmakat közvetítő magatartást tanúsított.

III.

A Médiatanács a jogsértés folyamatosságára tekintettel az Mttv. fentebb idézett 186. § (3) bekezdése szerint megtiltotta a jogsértő magatartás tanúsítását, és ennek keretében arra kötelezte a Médiaszolgáltatót, hogy a jelen határozat közlését követően haladéktalanul távolítsa el az eljárás tárgyát képező médiatartalmat a www.echotv.hu címen elérhető lekérhető médiaszolgáltatásáról.

A jogkövetkezmények együttes alkalmazását a Médiatanács elégségesnek, indokoltnak és a jogsértéssel arányosnak ítélte meg, továbbá alkalmasnak arra, hogy a Médiaszolgáltatót jogkövető magatartásra ösztönözze, visszatartsa a jogsértések elkövetésétől.

Az eljárás során a Ket. 153. §-a szerinti eljárási költség nem merült fel.

A jogorvoslatra történő figyelmeztetés a Ket. 72. § (1) bekezdés da) pontján, az Mttv. 163. § (1) és (3) bekezdésén, valamint 164. §-án alapul, a tárgyalás tartására vonatkozó kérelemről szóló tájékoztatást a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 338. § (2) bekezdése tartalmazza. A jogi képviselővel eljáró fél, valamint a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezet a Pp. 340/B. §-a és 397/I. § (2) bekezdés b) pontja alapján elektronikusan (ürlapbenyújtás támogatási szolgáltatás igénybevételével) nyújthatja be a keresetlevelet a Médiatanácsnál.

Budapest, 2017. december 19.

A Médiatanács nevében:
dr. Auer János

soros elnöki tisztséget ellátó tag

dr. Kollarik Tamás
hitelesítő tag

Kapják:

1. Személyes adat